

ADQUISICIÓ DEL LENGUATGE I DEL PENSAMENT

21162

Unitat de Psicologia Evolutiva i de l'Educació
Departament de Psicologia de l'Educació

Professora: Maria Rosa Solé Planas

OBJECTIUS

El curs té per finalitat proporcionar a l'estudiant de la llicenciatura de psicologia una visió actualitzada dels aspectes més rellevants del desenvolupament del llenguatge oral i de la llengua escrita durant la infantesa i l'adolescència amb la finalitat que aquest coneixement (etapes i edat en les quals s'assoleixen determinades habilitats lingüístiques i comunicatives) li proporcionï instruments aptes per a la intervenció com a professional de la psicologia.

TEMARI

- I. Aproximació teòrica i metodològica a l'estudi del llenguatge infantil. Principals línies de treball: mecanicista, cognitiva (innatista, constructivista), interactiva i social, el connexionisme.
- II. Etapes en l'adquisició del llenguatge oral
 - A. L'etapa prelingüística. La interacció nen-adult: les bases de la comunicació. Estatus de l'interlocutor infantil.
 - B. L'etapa lingüística: les primeres paraules: forma, ús i contingut (noms i verbs). L'explosió lexical i els enunciats de dos elements. La parla telegràfica. Continuitat o discontinuïtat en el procés d'aprenentatge del llenguatge. Relacions entre la producció i la comprensió.
 1. La construcció del sistema lingüístic (2 a 5 anys). Desenvolupament del lèxic. Inicis i construcció del procés gramatical. (morfologia i sintaxi). Errades naturals durant el procés d'aprenentatge. Processos de sobregeneralització. El desenvolupament fonològic. El paper de l'adult en el procés d'aprenentatge del llenguatge: expansions, extensions correccions implícites i explícites. El desenvolupament pragmàtic i el desenvolupament de les habilitats comunicatives.
 2. Aspectes lingüístics més complexos (6 als 12 anys). Estructures sintàctiques complexes: frases passives. La construcció del camp semàntic: nivells de categorització. La producció i la comprensió de metàfores. Capacitat de definir paraules i verbs. El concepte de paraula. L'activitat metalingüística. La construcció del discurs: narració i descripció. El discurs narratiu: coherència i cohesió. La gramàtica de les històries: entendre, recordar i produir històries.
 - C. Les funcions del llenguatge: llenguatge o parla egocèntrica o privada. Els seus orígens. El joc i el llenguatge.
 - D. L'aprenentatge de la llengua escrita: lectura i escriptura. La dimensió cognitiva i social de la comprensió lectora i de la capacitat de construir un text escrit.
 - E. El llenguatge en contextos específics: les situacions de bilingüisme. El llenguatge en el marc escolar: la comunicació mestre alumne.

PRÀCTIQUES

A les sessions pràctiques es presentarà material audiovisual, així com mostres de llenguatge procedents de diferents corpus, que serviran per il·lustrar els temes exposats a les classes teòriques. Així mateix es proporcionarà un dossier amb una sèrie d'articles i treballs per facilitar la comprensió i l'aprofundiment

dels temes desenvolupats. També es proposaran exposicions a classe per part dels alumnes sobre el material i els articles proporcionats.

BIBLIOGRAFIA

- Aguado,G. (1995) *El desarrollo del lenguaje de 0 a 3 años*. Madrid: Ciencias de la Educación Preescolar y Especial.
- Aitchinson,J. (1992) *El mamífero articulado*. Madrid: Alianza Psicología minor.
- Bloom,P. (1995) *Language acquisition*. New York: Harvester Wheatsheaf.
- Boada,H. (1986) *El desarrollo de la comunicación en el niño*. Barcelona: Anthropos.
- Camps,A. (1994) *La composició escrita*. Barcelona: Barcanova
- Cazden,C.B. (1991) *El discurso en el aula*. Barcelona: Paidós.Temas de Educación.
- Clemente,R.A. (1995) *Desarrollo del lenguaje.Manual para profesionales de la intervención en ambientes educativos*.Barcelona:Octaedro.
- Fletcher,P.; Garman,M. (1986) *Language acquisition*, second edition. Cambridge: Cambridge University Press.
- Fletcher,P.; Mac Whinney,B. (1995) *The handbook of child language*.Oxford: Blacwell.
- Garton,A.; Pratt,G. (1991) *Aprendizaje y proceso de alfabetización*. Barcelona: Paidós.Temas de educación.
- Garvey,C. (1987) *El habla infantil*. Madrid: Morata.
- Hernandez-Pina,F. (1984) *Teorías sociopsicolingüísticas y su aplicación al estudio del español como segunda lengua*.Madrid: Siglo XXI Editores.
- Karmiloff-Smith,A. (1995) *Más allá de la modularidad*. Madrid: Alianza Psicología minor.
- Leal,A. (1987) *Construcción de sistemas simbólicos: la lengua escrita como creación*. Barcelona: Gedisa.
- Lopez Ornat,S. y al.(1994) *La adquisición de la lengua española*. Madrid: Siglo XXI Editores.
- Nelson,K. (1988) *El descubrimiento del sentido*. Madrid: Alianza Psicología.
- Rondal,J.A. (1990) *La interacción adulto-niño y la construcción del lenguaje*. México: Trillas
- Siguan,M. (coord.) (1984) *Estudios sobre psicología del lenguaje infantil*. Madrid: Pirámide.
- Siguan,M. (1986) *Estudios de psicolingüística*. Madrid: Pirámide.
- Silvestre,N.; Sole,M.R. (1993) *Psicología evolutiva: Infancia y preadolescencia*. Barcelona: CEAC.
- Sole,I. (1987) *L'ensenyament de la comprensió lectora*. Barcelona: CEAC.
- Tolchinsky,L. (1993) *Aprendizaje del lenguaje escrito. Procesos evolutivos e implicaciones didácticas*. Barcelona: Anthropos.
- Wells,G. (1988) *Aprender a leer y escribir*. Barcelona: Laia

AVALUACIÓ

L'avaluació consta d'un examen amb preguntes obertes així com de la realització de dos treballs, un tema exposat a classe i un treball monogràfic de curs.